

Rijeka – luka različitosti

Gradu Rijeci, navodno najznačajnijoj hrvatskoj industrijskoj luci, svakodnevno se pridijevaju nizovi patetičnih epiteta koji bi trebali zorno prikazivati njezin očito neprijeporan kulturni značaj. Ipak, zapitamo li se što Rijeku čini toliko superiornom drugim, manje kulturno osviještenim hrvatskim gradovima, često se nalazimo u poziciji očajničke potrage za pretencioznim akronimima imena kulturnih centara koje možemo navesti ne bismo li opravdali status Rijeke kao titularne "luke različitosti".

Riječki kulturni značaj, međutim, ne leži u betonu i brendu, već u samom mentalitetu grada. Taj je mentalitet evidentan u našem odnosu prema gradu, ali i načinu na koji unutar grada pozicioniramo sebe kao pojedince. Riječ je o urbanom i progresivnom svjetonazoru koji je nepogrešivo europski i pomalo arogantan u svojoj neizrečenoj superiornosti. Rijeku je najjednostavnije shvatiti putem njezinih stanovnika. Naizgled distancirani i rezignirano skeptični, Riječani se odlikuju svojevrsnom urođenom tolerantnošću i nepodnošljivom lakoćom prihvaćanja individualnosti kao nečega sveprisutnoga.

Taj je mentalitet davno nadišao razinu banalnog naglašavanja vlastite posebnosti i neponovljivosti. Rijeka je blago umorna i ogorčena te krajnje cinična, ali i beskrajno otvorena svakom obliku kreativnog entuzijazma. Riječka se naivnost i ironičnost isprepliću, stvarajući nešto što bi se, objektivno i bez ikakve natruhe lokal-patriotske časti, moglo nazvati gradom koji u potpunosti zaslužuje biti prozvan kulturnim središtem. Jer kulturu ne čine naporno poticajne turističke brošure u kojima se nabrajaju kulturne institucije, već duh građana. Riječanima nisu potrebni pristrani i apсурdni tekstovi koji će djetinjim zanosom prikazivati Rijeku kao dvodimenzionalnu i nemaštovitu malogradansku kulturnu utopiju. Njezinoga smo značaja i sami u potpunosti svjesni te, posljedično, potpuno nevoljni slušati daljnja naklapanja o revolucionarnosti riječkog rocka i univerzalnosti njezinih industrijskih i modernističkih arhitektonskih postignuća. U riječkom mentalitetu vidljiva je trunka briljantne samoironije, apatičnog čemera i obijesne pretencioznosti što je čini gradom s prepoznatljivom osobnošću. Riječki je mentalitet jednako hvaljen i osporavan kao i njezini pokušaji da stvori privid iznimno raznolike kulturne scene. Rijeka uporno nastoji i odbija sama sebe smatrati šarmantno neiskrenim kultur-

nim centrom. Ambivalentnost Rijeke između htijenja i kritike čini njezin identitet.

Riječka povijest, utemeljena na državotvornim teritorijalnim sporovima, gospodarskim usponima i padovima te otvaranjima i propadanjima industrijskih pogona, ne nalikuje stereotipnoj predodžbi oaze kulture, dražesnog grada skladne arhitekture, gusto nanizanih muzeja i glazbenih mramornih dvorana. Kako glasi antonim glamura? Čitava se riječka povijest sastoji od stranaca koji su aktivno utjecali na riječki mentalitet i kulturu sve do trenutka kada ih se više ne bi smatralo strancima. Utjecaji oduševljenih austrougarskih poslanika, lučkih i tvorničkih radnika, akademika, turista i imigranata ne zvuče kao temelj za izgradnju homogenog društva, no riječki mentalitet sam svjedoči o svojoj progresivnosti. Upravo je kumulativni efekt različitih kultura, društvenih slojeva i svjetonazora stvorio heterogeno društvo koje se ističe svojim specifičnim poimanjem svijeta. Svakom je Riječaninu poznato neizrečeno samozadovoljstvo koje proizlazi iz svijesti da živimo u gradu koji je u svojoj srži istinski otvoren, tolerantan, poticajan i liberalan. Pojedinaac je u Rijeci potpuno slobodan izražavati svoje stavove i ideale, tvoreći društvo koje se sastoji od snažnih individua koje su svjesne da ih Grad primjećuje, čuva i štiti. Rijeka je proizvod identiteta i truda svake osobe koja je njome prošla i kao takva ona preuzima odgovornost za svoje multietničko stanovništvo. Time se bez ikakvog truda afirmira kao grad neporecivo europskih i svjetskih obilježja. Ipak, najzanemarenija riječka vrlina je njezina volja i sposobnost da samu sebe redovito reciklira. Koristi svoje temelje, bez obzira na to je li riječ o antičkim tvrdavama ili zatvorenim tvornicama papira, i izvrće ih.

Uzevši u obzir koliko je riječka fluidnost ukorijenjena u sam duh grada, a mentalitet utemeljen na protočnosti, promjenjivosti i prilagodljivosti, naslovna sintagma "luka različitosti" dobiva potpuno nov kontekst. Ona se odnosi na Rijeku kao polazište i odredište, utočište koje pojedincu daje slobodu i priliku da krene, ode, ostane i vrati se. Objektivno, možete li zamisliti išta europskije od toga?

RIJEKA

grad kandidat
EPK 2020

grad neporecivo europskih i svjetskih obilježja. Ipak, najzanemarenija riječka vrlina je njezina volja i sposobnost da samu sebe redovito reciklira. Koristi svoje temelje, bez obzira na to je li riječ o antičkim tvrdavama ili zatvorenim tvornicama papira, i izvrće ih.

Uzevši u obzir koliko je riječka fluidnost ukorijenjena u sam duh grada, a mentalitet utemeljen na protočnosti, promjenjivosti i prilagodljivosti, naslovna sintagma "luka različitosti" dobiva potpuno nov kontekst. Ona se odnosi na Rijeku kao polazište i odredište, utočište koje pojedincu daje slobodu i priliku da krene, ode, ostane i vrati se. Objektivno, možete li zamisliti išta europskije od toga?

Hana Samaržija,
3. c Prve sušačke hrvatske gimnazije u Rijeci

Ovaj rad uvršten je u prijavnu dokumentaciju Rijeke za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine

RIJEKA INFO

svibanj 2015.